

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Havs- och vattenmyndigheten

Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens förslag till uppdaterade föreskrifter om ersättning för viltskada på fångad fisk och fiskeredskap

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget innehåller förändringar som ska ske för ersättning till företag som bedriver fiskeverksamhet och som får skador på fångst av fisk eller på fiskeredskap främst orsakade av säl. Till företag som lider dessa skador utgår ersättning. Modellen för ersättning styrs till del av svenska regler, men även av EU-regler med gruppundantag som är tillämpliga. Regelverket anges nedan. En förutsättning för att företag som lidit denna typ av skada ska erhålla ersättning är att verksamheten bedrivs i enlighet med EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Förslaget innehåller följande förändringar;

- Takbeloppet enligt minimireglerna tas bort.
- I gruppundantaget, kap 1, art 4 2, anges dessutom krav på att mottagaren av stöd ska följa den gemensamma fiskeripolitikens regler samt att stödet ska återbetalas om det visar sig att stödmottagaren inte följer dessa regler. Kraven framgår indirekt av viltskadeförordningen.

De ändrade föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att i Sverige är grundprincipen att viltskador på egendom främst ska förebyggas genom jakt och andra förebyggande åtgärder. Trots detta sker skador som orsakas av vilt. Skador på fångad fisk och fiskeredskap orsakas framför allt av säl.

Genom viltskadeanslaget ska Havs- och vattenmyndigheten bland annat fördela medel till länsstyrelserna som ska användas till att ersätta den som drabbats av skada på fångad fisk och fiskeredskap av säl. Länsstyrelserna ska varje år ta emot ansökningar från yrkesfiskare som drabbats av skada på fångad fisk och fiskeredskap av säl. EU-kommissionen har tagit bort kopplingen mellan de minimireglerna och ersättning till yrkesfisket för skada av vilt.

Mer utvecklat kommer kravet att lyftas i Havs- och vattenmyndighetens rutiner, anvisningar och beslut om bidrag.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att viltskadeförordningen ändrades den 30 juni 2023 och anpassades till de nya reglerna. Övergångsbestämmelser infördes för skadeersättningen som utbetalats till länsstyrelserna under innevarande år 2023 som ersätter rapporterade skador från fiskeåret 2022. Om Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter inte anpassas till det nya regelverket finns det risk för att ersättning utbetalas till en yrkesfiskare som inte följer den gemensamma fiskeripolitikens regler. Det finns därför inget alternativ till att ändra föreskrifterna så att de nya reglerna implementeras på ett korrekt sätt.

Regelrådet finner att ett nollalternativ har beskrivits som enda alternativ lösning vilket är motiverat utifrån att det EU-rättsliga regelverket inte möjliggör andra alternativa lösningar då Sverige ingått ett fördrag med EU som ska uppfyllas.

Regelrådet anser att i detta sammanhang är alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Ersättningen har i stället godkänts genom gruppundantaget i Kommissionens förordning (EU) 2022/2473 av den 14 december 2022 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Havs- och vattenmyndigheten har nu tagit fram förslag på uppdaterade föreskrifter som anpassats till de nya reglerna.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att de ändrade föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024 samtidigt som övergångsbestämmelserna i viltskadeförordningen (2001:724) upphör att gälla. De ändrade föreskrifterna är då tillämpliga inför nästa års handläggning och beslut om ersättning för viltskada på fångad fisk och fiskeredskap.

Regelrådet bedömer att förslagsställaren beskrivit om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkt för ikraftträdande, men har inte beskrivit om det finns behov av speciella informationsinsatser.

Mot denna bakgrund anser Regelrådet att beskrivningen av om särskild hänsyn behöver tas till tidpunkt för ikraftträdande är godtagbar, medan beskrivningen av behovet av speciella informationsinsatser är bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen uppges att de som berörs av regleringen är yrkesfiskare som ansöker om bidrag för viltskada orsakad av säl. Förslagsställaren uppger att år 2021 var det 618 fartyg som fiskade cirka 2993 ton till ett värde av 158 mkr. Mer detaljerad redovisning finns i tabell på sida 3 i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att förslagsställaren angivit relevant information om de fartyg som träffas av förslaget och även om hur många anställda som påverkas. Regelrådet har förstått att den maritima sektorn med sjöfart och fiske har en komplex struktur gällande ägarförhållanden. Därför kan Regelrådet anta att det för förslagsställaren kan vara svårt att finna officiell statistik gällande företagens storlek, antal och branscher. Förslagsställaren har redovisat intäkter och tonnage på aggregerad nivå, men uppgivet som antal, storlek och bransch. I detta sammanhang kan det anses förståeligt mot bakgrund av sektorns komplexitet.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån antal och storlek är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen konstateras att regleringen inte utgör någon förändring för företagen då ansökningsförfarandet inte har ändrats sedan tidigare.

Regelrådet anser att ett förtydligande av den administrativa processen hade varit önskvärd, men accepterar trots allt förslagsställarens bedömning i frågan.

Regelrådet finner att påverkan på berörda företags administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att effekten för den som inte längre kan söka bidraget, på grund av reglerna som utesluter den yrkesfiskare som inte följer den gemensamma fiskeripolitikens regler, är att fiskaren själv får stå för hela inkomstbortfallet av den skadade fisken samt kostnaden för det skadade redskapet.

Regelrådets antagande är företag önskar uppfylla lagens mening och därmed driver verksamhet där den gemensamma fiskeripolitikens regler tillämpas. Därtill kan upphävandet av takbeloppet enligt minimiregler innebära att företag kan få ersättning för skador som inte är möjligt med befintliga regler.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens andra kostnader, liksom verksamhetspåverkan är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att den som själv måste stå för inkomstbortfallet av den skadade fisken och kostnaden för skadade redskap hamnar i ett sämre läge än den som erhåller bidrag för skada av vilt.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att det finns inga i dagsläget kända andra effekter.

Regelrådet har inte anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner att beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att bidraget som föreskriften reglerar är viktigt för de mindre fiskeriföretagen. Inga undantag från regeln ges till företag som inte bedriver verksamhet i enlighet med EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskilda hänsyn kan tas till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Förslagsställaren har beskrivit att förslaget syftar till att ge ersättning för uppkommen skada på fångst eller fiskeriredskap, men att förutsättningen för att ersättningen betalas ut är att verksamheten bedrivs på ett sätt som är överenskommet inom EU genom fiskeripolitiken. I samband införande av förslaget tas det svenska minimikravet bort för ersättning. De svenska reglerna för ersättningen kan därigenom sägas harmoniseras med EU-reglerna.

I konsekvensutredningen beskrivs hur svenskt regelverk behöver anpassas för att harmoniera med EU-rätten på området. Förslagsställaren har inte haft möjlighet att vidare utveckla alternativa lösningar i förslaget då Sveriges åtagande att uppfylla EU-fördraget begränsar denna möjlighet.

De speciella informationsinsatser som behövs kopplat till förslaget är inte beskrivna och därmed bedömda som bristfälligt. Den korta tid som finns fram till genomförande gör att en sådan beskrivning behövt inkluderas. Andra delasppekter av förslaget är dock beskrivna och godkända.

Sammantaget finner Regelrådet att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 26 oktober 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver

Ärendet föredrogs av: Anna Nilsson

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Nilsson
Föredragande